

16η Διάσκεψη της Διεθνούς Επιτροπής Βιοηθικής (IBC)

Στο Μεξικό θα πραγματοποιηθεί από 23 έως 25 Νοεμβρίου 2009 η 16η διάσκεψη της Διεθνούς Επιτροπής Βιοηθικής της UNESCO. Δύο θα είναι τα κύρια θέματα που θα συζητηθούν: (α) κοινωνική ευθύνη και υγεία, όπως καθορίζεται από το άρθρο 14 της Παγκόσμιας Διακήρυξης για τη Βιοηθική και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (2005) και (β) ανθρωπινή κλωνοποίηση και διεθνής διακυβέρνηση.

Κύπρος: Βιοτρέπεζες και αρχεία βιολογικών δειγμάτων ανθρώπινης προέλευσης

Η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής της Κύπρου εξέδωσε στις 23/06/2009 «Γνώμη σε σχέση με την δημιουργία και χρήση βιοτραπεζών και αρχείων βιολογικών δειγμάτων ανθρώπινης προέλευσης για σκοπούς έρευνας». Το περιεχόμενο της Γνώμης υπάρχει στην Ιστοσελίδα της Επιτροπής (www.bioethics.gov.cy).

Αυστραλία: Έκκληση για θεσμοθέτηση της χορήγησης ηρώινς σε εξαρτημένους χρήστες

Έκκληση απηύθυνε προς την ηγεσία της Αυστραλίας ο δρ. Α. Γούντοκ, διευθυντής της υπηρεσίας αλκοόλ και ναρκωτικών του Νοσοκομείου St. Vincent του Σίδνεϊ, να ερευνηθεί αν τοξικομανείς, οι οποίοι αποτυγχάνουν σε προγράμματα αποτοξίνωσης, πρέπει, ως ύστατη επιλογή, να λαμβάνουν ηρώνη με συνταγογράφηση γιατρού. «Οι γιατροί θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα από το νόμο να δίνουν συνταγές για λήψη ηρώινς σε εξαρτημένους από τη συγκεκριμένη ουσία, προκειμένου να αποτρέψουν τα χειρότερα, όπως θάνατο από υπερβολική δόση, εξάπλωση επικίνδυνων ιών μέσω του αίματος, αλλά και εγκληματικές πράξεις», υποστηρίζουν οι ειδικοί στην Αυστραλία. «Μιλάμε για μικρή ομάδα ανθρώπων, περίπου 5% του συνολικού αριθμού, οι οποίοι είναι εθισμένοι στην ηρώνη και εξαιτίας της σοβαρότητας της εξάρτησής τους είναι διατεθειμένοι να εμπλακούν σε εγκληματικές πράξεις. Επιπλέον,

επηρεάζουν και άλλους να δοκιμάσουν τη συγκεκριμένη ουσία», δηλώνει ο γιατρός. Ο δρ. Γούντοκ, διευκρίνισε ότι στην Αυστραλία την τελευταία δεκαετία η ηρώνη έχει σημειώσει θεαματική πτώση, ωστόσο, δεν παύει να είναι ένα από τα πλέον καταστροφικά ναρκωτικά, με θύματα κάπου 400 χρήστες το χρόνο. (Πηγή www.lawnet.gr, 28/9/2009).

ΤΑΧ. ΤΕΛΟΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΕ
Κωδικός: 8405

ΙΑΤΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΒΙΟΗΘΙΚΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ | ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009
ΟΜΙΛΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ Α.Ε. | ΤΕΥΧΟΣ 7

Οι ιατρικές εξελίξεις στο θέμα των στελεχειαίων κυττάρων (βλαστοκυττάρων)

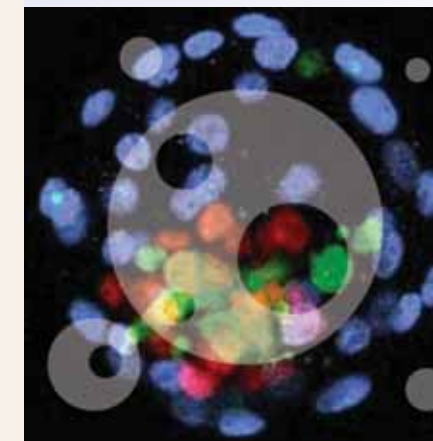
Βασίλειος Ταρλατζής, Καθηγητής Ιατρικής ΑΠΘ - Κατερίνα Χατζημελετίου, MSc, PhD (Μονάδα Ανθρώπινης Αναπαραγωγής, Α' Μαιευτική & Γυναικολογική Κλινική, Ιατρική Σχολή ΑΠΘ, Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης "Παπαγεωργίου")

Τα στελεχειαία κύτταρα του ομφαλοπλακουντιακού αίματος (ΟΠΑ) έχουν τη δυνατότητα να σώζουν τις ζωές ασθενών που πάσχουν από ασθένειες του αίματος και του μυελού των οστών. Παγκοσμίως ενθαρρύνεται λοιπόν η δωρεά ΟΠΑ για ετερόλογη μεταμόσχευση σε οποιονδήποτε ασθενή το έχει ανάγκη και γι' αυτό το λόγο δημιουργήθηκαν δημόσιες τράπεζες φύλαξης στελεχειαίων κυττάρων. Η κατάθεση όμως ΟΠΑ για ομόλογη μεταμόσχευση είναι υπό αμφισβήτηση και συνεπώς οι ιδιωτικές τράπεζες φύλαξης στελεχειαίων κυττάρων έχουν υποστεί κριτική. Οι αρμόδιες αρχές φαίνεται μέχρι και σήμερα να κρατούν μια παθητική στάση απέναντι στο θέμα των ιδιωτικών τραπεζών και στην εμπορευματοποίηση της φύλαξης βλαστοκυττάρων ΟΠΑ, θεωρώντας ότι θα πρέπει να αποσκοπεί προς όφελος του συνόλου αλλά και για προσωπικό κέρδος (Sullivan, 2008).

Εκτός από τα στελεχειαία κύτταρα του ΟΠΑ, επιτυχής εξαγωγή στελεχειαίων κυττάρων έχει επίσης διεξαχθεί από το αμνιακό υγρό (Canazi et al., 2009· You et al., 2008), τον λιπώδη ιστό, την εσωτερική μάζα βλαστοκύστεων (εμβρύων που δημιουργήθηκαν στα προγράμματα εξωσωματικής γονιμοποίησης) (Pickering et al., 2003· 2005), την εσωτερική μάζα κλωνοποιημένων

εμβρύων (Mizutani et al., 2008· Wakayama et al., 2008), από ένα και μόνο βλαστομερίδιο που απομονώθηκε με βιοψία από έμβρυα 3ης ημέρας μετά τη γονιμοποίηση (Ilic et al., 2009) και από σωματικά κύτταρα μετά από αναπρογραμματισμό (Kim et al., 2008· Park et al., 2009).

Η επιτυχής εξαγωγή εμβρυικών στελεχειαίων κυττάρων από ένα και μόνο βλαστομερίδιο θα δώσει στο μέλλον την εκπληκτική προοπτική κάθε έμβρυο που δημιουργείται με εξωσωματική γονιμοποίηση να έχει το αποκλειστικά δικό του 'stem cell banking'

Τα εμβρυικά στελεχειαία κύτταρα κατέχουν την απόλυτη παντοδυναμία, εφόσον μπορούν υπό κατάλληλες συνθήκες να διαφοροποιηθούν σε οποιοδήποτε ιστό και όργανο του σώματος (Pickering et al., 2003· 2005· Mizutani et al., 2008· Wakayama et al., 2008). Στελεχειαία κύτταρα που απομονώθηκαν από την εσωτερική μάζα εμβρύων στο στάδιο της βλαστοκύστες έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί σε πειραμάτωση για την

αντιμετώπιση εκφυλιστικών ασθενειών του εγκεφάλου, όπως οι νόσοι Πάρκινσον και Αλτσχάιμερ, για τη μερική αποκατάσταση των τραυμάτων του νωτιαίου μυελού που προκαλούν παράλυση, αλλά και για την παραγωγή καρδιακών, νευρικών, ηπατικών και επιθηλιακών κυττάρων προς μεταμόσχευση (Daadi et al., 2009· Xia and Zhang, 2009).

Τα στελεχειαία κύτταρα των ενηλίκων δεν είναι εξίσου «ευέλικτα» με τα εμβρυικά αντίστοιχά τους και είναι, στην καλύτερη περίπτωση, πολυδύναμα, δηλαδή μπορούν να δώσουν ορισμένους από τους τύπους ιστών και όχι όλους. Ωστόσο, η πρόσφατη δημιουργία στελεχειαίων κυττάρων μετά από αναπρογραμματισμό σωματικών κυττάρων ενηλίκων (Kim et al., 2008· Park et al., 2008· Mitalipov and Wolf, 2009) ανοίγει νέους ορίζοντες. Αυτό που απομένει είναι να διαπιστωθεί αν τα στελεχειαία κύτταρα αυτά έχουν την ίδια ή παρόμοια παντοδυναμία με τα εμβρυικά αντίστοιχά τους και αν θα μπορέσουν να εξελιχθούν σε οποιοδήποτε είδος ιστού.

Μελλοντικές έρευνες θα επικεντρωθούν στην εξαγωγή στελεχειαίων κυττάρων από βλαστομερίδια εμβρύων 3ης ημέρας μετά από βιοψία (Ilic et al., 2009). Η εφαρμογή της μεθόδου αυτής ενδέχεται να σηματοδοτήσει το τέλος των ηθικών διλημάτων γύρω από την εξαγωγή εμβρυικών στελεχειαίων κυττάρων, εφόσον δεν θα καταστρέφεται το έμβρυο και θα μπορεί να οδηγηθεί προς μεταφορά στη μήτρα, ενώ ταυτόχρονα θα γίνεται εξαγωγή στελεχειαίων κυττάρων από το βλαστομερίδιο που απομονώθηκε

Βιβλιοπαρουσιάσεις...

Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής

1. Ο νέος κώδικας ιατρικής δεοντολογίας (Ν. 3418/2005): Βασικές ρυθμίσεις (νομική, ιατρική και κοινωνιολογική προσέγγιση)
Συλλογικό Έργο
ISBN: 978-960-445-081-6, © 2006, Σελ. 73, Τιμή: 9,00 €
2. Ζητήματα βιοτεχνολογίας - Κλωνοποίηση (Biotechnology issues-Cloning)
Συλλογικό Έργο
ISBN: 978-960-445-113-8, © 2006, Σελ. XIII+183, Τιμή: 16,00 €
3. Ευθανασία
Συλλογικό Έργο
ISBN: 978-960-445-158-6, © 2007, Σελ. VIII+173, Τιμή: 16,00 €
4. Ανθρώπινη αναπαραγωγή και αστική ιατρική ευθύνη
Κατερίνα Φουντεδάκη
ISBN: 978-960-445-182-1, © 2007, Σελ. XX+364, Τιμή: 32,00 €
5. Ο άνθρωπος που υποφέρει: Ο πόνος στην ιατρική, το δικαίο και τη λογοτεχνία - Συλλογικό Έργο
ISBN: 978-960-445-194-4, © 2007, Σελ. VIII+80, Τιμή: 12,00 €
6. Βιοδίκαιο. Πρώτος τόμος: Το Πρόσωπο
Τ. Β. Βιδάλης
ISBN: 978-960-445-201-9, © 2007, Σελ. XXIV+300, Τιμή: 28,00 €
7. Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί
Συλλογικό Έργο
ISBN: 978-960-445-284-2, © 2008, Σελ. 127, Τιμή: 15,00 €
8. Μεταμοσχεύσεις
Συλλογικό Έργο
ISBN: 978-960-445-343-6, © 2008, Σελ. IV+113, Τιμή: 8,00 €
9. Βλαστοκύτταρα
Συλλογικό Έργο
ISBN: 978-960-445-451-8, © 2009, Σελ. VIII+90, Τιμή: 10,00 €

Οι ιατρικές εξελίξεις στο θέμα των στελεχειαίων κυττάρων (βλαστοκυττάρων)

εμβρυικών στελεχειαίων κυττάρων από ένα και μόνο βλαστομερίδιο θα δώσει στο μέλλον την εκπληκτική προοπτική κάθε έμβρυο που

δημιουργείται με εξωσωματική γονιμοποίηση να έχει το αποκλειστικά δικό του 'stem cell banking'.

Δικαστικές αποφάσεις: ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΕΚ της 2ας Απριλίου 2009, στην υπόθεση C-421/07

Αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης βάσει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Vestre Landsret (Δανία), στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά του Frede Damgaard - «Φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση - Οδηγία 2001/83/ΕΚ - Έννοια του όρου "διαφήμιση" - Διάδοση πληροφοριών σχετικών με φάρμακο από ανεξάρτητο τρίτον»

1. Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

Η Natur-Drogeriet A/S (στο εξής: Natur-Drogeriet), παραγωγός του Hyben Total, το οποίο είχε ταξινομηθεί ως φάρμακο από τη Lægemiddelstyrelsen (Δανική Υπηρεσία Φαρμάκων), διέθετε στο παρελθόν το φάρμακο αυτό στη Δανία, σε μορφή σκόνης και δισκίων, ως προϊόν για την ανακούφιση ή τη θεραπεία της αρθρίτιδας, της χοληλιθίασης, της νεφροπάθειας, της κυστοπάθειας, της ισχιαλγίας, της αιμορραγίας της κύστεως, της διάρροιας, των στομαχικών κραμπών, του διαβήτη και των νεφρολιθιάσεων. Τις πληροφορίες για το φάρμακο αυτό είχε επεξεργαστεί ο F. Damgaard. Ωστόσο, η πώληση του φαρμάκου αυτού έπαυσε το 1999 διότι δεν έτυχε άδειας κυκλοφορίας στην αγορά.

Το 2003, ο F. Damgaard ανέφερε στον ιστότοπό του ότι το Hyben Total περιέχει καρπό αγριοτριανταφυλλιάς, ο οποίος υποτίθεται ότι ανακουφίζει από τον πόνο που προκαλούν ορισμένες μορφές αρθρίτιδας ή αρθροπάθειας, και ότι το φάρμακο αυτό πωλείται στη Σουηδία και τη Νορβηγία. Με απόφαση της 16ης Ιουνίου 2003, η Lægemiddelstyrelsen ειδοποίησε τον F. Damgaard ότι οι πληροφορίες αυτές αποτελούν διαφήμιση που απαγορεύεται από το άρθρο 27 του νόμου 656/1995 περί φαρμάκων και άσκησε ποινική δίωξη εναντίον του.

Με απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2005 του Retten i Erhus, ο F. Damgaard κρίθηκε ένοχος για παράβαση της εν λόγω εθνικής διάταξης και καταδικάστηκε στην καταβολή προστίμου. Άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Vestre Landsret υποστηρίζοντας ότι δεν ήταν υπάλληλος της Natur-Drogeriet και ότι

δεν είχε κανένα συμφέρον στην επιχείρηση αυτή ή από την πώληση του Hyben Total. Η δραστηριότητά του, ως δημοσιογράφου στον τομέα της εναλλακτικής διατροφικής υγιεινής, περιοριζόταν σε ανακοινώσεις πληροφοριών προς τους λιανωπλητές και άλλους ενδιαφερομένους σχετικά με τα συμπληρώματα διατροφής. Ο F. Damgaard δεν έλαβε καμία αμοιβή από τη Natur-Drogeriet για τις πληροφορίες που ανακοίνωσε σχετικά με το Hyben Total.

Η Anklagemyndigheden, η οποία άσκησε τη δίωξη κατά του F. Damgaard, υποστηρίζει ότι η εν λόγω διάδοση πληροφοριών αποσκοπούσε στην παρότρυνση των καταναλωτών να αγοράζουν το Hyben Total, ανεξαρτήτως του αν υπήρχε σχέση του ενδιαφερομένου με τον παραγωγό ή τον πωλητή του φαρμάκου αυτού. Η δραστηριότητα αυτή εμπίπτει επομένως στην έννοια της «διαφήμισης» του άρθρου 86 της οδηγίας 2001/83 και πρέπει συνεπώς να απαγορευθεί, λαμβανόμενου υπόψη του γεγονότος ότι η διάθεση στο εμπόριο του εν λόγω φαρμάκου, για το οποίο επιδιώχθηκε η προώθηση της καταναλώσεως, απαγορεύεται στη Δανία.

Ο F. Damgaard προβάλλει ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύθηκαν στον ιστότοπό του δεν συνιστούν διαφήμιση όπως αυτή του άρθρου 86 της οδηγίας 2001/83, δεδομένου ότι η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνευθεί στενότερα, δηλαδή ως μη καλύπτουσα την παροχή πληροφοριών για προσέλιψη πελατείας που πραγματοποιείται από ανεξάρτητο τρίτον.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Vestre Landsret αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 86 της οδηγίας 2001/83 [...] την έννοια ότι η διάδοση πληροφοριών για ένα φάρμακο, ειδικότερα δε σε σχέση με τις θεραπευτικές ή προληπτικές ιδιότητές του, εκ μέρους τρίτου πρέπει να θεωρηθεί ως διαφήμιση, μοιλονότι ο εν λόγω τρίτος ενεργεί εξ ιδίας πρωτοβουλίας και χωρίς να εξαρτάται νομικώς ή πραγματικώς από τον παρασκευαστή ή τον πωλητή;»

2. Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/83 ορίζει ότι κάθε κανόνας που διέπει την παραγωγή, διανομή ή χρησιμοποίηση φαρμάκων πρέπει να έχει ως βασικό στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας. Ο στόχος αυτός επαναλαμβάνεται στους διάφορους τίτλους της οδηγίας αυτής, ιδίως στους οποίων III, IV και VII, οι διατάξεις των οποίων διασφαλίζουν ότι κανένα φάρμακο δεν διατίθεται στην αγορά, παράγεται ή διανέμεται χωρίς τις αναγκαίες προηγούμενες εγκρίσεις.

Ομοίως, στον τομέα της πληροφόρησης και της διαφήμισης φαρμάκων, η τεσσαρακοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2001/83 ορίζει ότι οι διατάξεις σχετικά με την ενημέρωση των ασθενών πρέπει να διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, ούτως ώστε να είναι δυνατή η σωστή χρήση των φαρμάκων, βάσει πλήρους και κατανοητής ενημέρωσης. Επιπλέον, με την τεσσαρακοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη της ίδιας οδηγίας διευκρινίζεται ότι η απευθυνόμενη στο κοινό διαφήμιση φαρμάκων που μπορούν να χορηγηθούν χωρίς ιατρική συνταγή ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στη δημόσια υγεία σε περίπτωση που θα ήταν υπερβολική ή απερισκεπτε, επομένως, όταν επιτρέπεται, πρέπει να ικανοποιεί ορισμένα βασικά κριτήρια που είναι σκόπιμο να καθοριστούν.

Το άρθρο 87, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/83 απαγορεύει κάθε διαφήμιση φαρμάκου για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια κυκλοφορίας σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο.

Η δημόσια διάδοση πληροφοριών σχετικών με φάρμακο για το οποίο δεν έχει δοθεί άδεια κυκλοφορίας σε ένα κράτος μέλος μπορεί, σε συνάρτηση με το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, να επηρεάσει τη συμπεριφορά των καταναλωτών και να τους παρακινήσει να προμηθευθούν το εν λόγω φάρμακο, γεγονός που μπορεί να έχει επιπτώσεις στη δημόσια υγεία. Όπως προκύπτει από τον φάκελο που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, ο F. Damgaard ανέφερε στον ιστότοπό του ότι το Hyben Total ήταν διαθέσιμο στη Σουηδία και στη Νορβηγία.

Δικαστικές αποφάσεις: ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΕΚ της 2ας Απριλίου 2009, στην υπόθεση C-421/07

Το άρθρο 86, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/83 ορίζει την έννοια της «διαφήμισης των φαρμάκων» ως «οποιαδήποτε μορφή παροχής πληροφοριών για προσέλιψη πελατείας, πρόβλεψης ή προτροπής που αποσκοπεί στην προώθηση της χορήγησης συνταγών, της προμήθειας, της πώλησης ή της καταναλώσεως φαρμάκων». Ενώ ο ορισμός αυτός τονίζει ρητώς τον σκοπό του μηνύματος, δεν περιέχει καμία ένδειξη ως προς τα πρόσωπα που διαδίδουν τις πληροφορίες αυτές.

Έτσι, η διατύπωση της οδηγίας 2001/83 δεν αποκλείει την περίπτωση ένα μήνυμα προερχόμενο από ανεξάρτητο τρίτον να έχει διαφημιστικό χαρακτήρα. Η οδηγία αυτή δεν απαιτεί επίσης, για να θεωρηθεί ότι το μήνυμα έχει ένα τέτοιο χαρακτήρα, να διαδίδεται στο πλαίσιο εμπορικής ή βιομηχανικής δραστηριότητας.

Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ακόμη και αν η διαφήμιση των φαρμάκων πραγματοποιείται από ανεξάρτητο τρίτον εκτός εμπορικής ή βιομηχανικής δραστηριότητας, είναι σε θέση να βλάψει τη δημόσια υγεία, η προστασία της οποίας αποτελεί τον κύριο σκοπό της οδηγίας 2001/83.

Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να καθορίσει αν οι ενέργειες του F. Damgaard αποτελούσαν μορφή παροχής πληροφοριών για προσέλιψη πελατείας, πρόβλεψης ή προτροπής που αποσκοπούσε στην προώθηση της συνταγογράφησης, της προμήθειας, της πώλησης ή της καταναλώσεως του Hyben Total.

Προς τούτο, όπως διαπίστωσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 37 των προτάσεών του, η θέση του συντάκτη ανακοίνωσης σχετικής με φάρμακο και, ιδίως, η σχέση του με την επιχείρηση που το παρασκευάζει ή το διανέμει, αποτελούν έναν παράγοντα, ο οποίος, μοιλονότι συμβάλλει στο να καθοριστεί αν η ανακοίνωση αυτή έχει διαφημιστικό χαρακτήρα, πρέπει να αξιολογείται από κοινού με τις λοιπές περιστάσεις, όπως η φύση της ασκούμενης δραστηριότητας και το περιεχόμενο του μηνύματος.

Όσον αφορά το επιχείρημα του F. Damgaard που αφορά τη φερόμενη προσβολή του δικαιώματός του ελεύθερης έκφρασης που απορρέει από την ποινική καταδίκη του, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση του οποίου διασφαλίζει το Δικαστήριο.

Καίτοι η αρχή της ελευθερίας έκφρασης αναγνωρίζεται ρητώς με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου

1950 και συνιστά βασικό θεμέλιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας, εντούτοις, όπως προκύπτει από την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, η ως άνω ελευθερία δύναται να αποτελέσει αντικείμενο ορισμένων περιορισμών που δικαιολογούν στόχοι γενικού συμφέροντος, στο μέτρο που οι εν λόγω παρεκκλίσεις προβλέπονται από τον νόμο, έχουν ως αφετηρία έναν ή περισσότερους θεμιτούς σκοπούς ενόψει της εν λόγω διατάξεως και αναγκαίους σε μια δημοκρατική κοινωνία, ήτοι δικαιολογούμενους από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και, ιδίως, είναι ανάλογες προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό (βλ. απόφαση της 25ης Μαρτίου 2004, C-71/02, Karner, Συλλογή 2004, σ. I-3025, σκέψεις 48, 50 και 51).

Δεν αμφισβητείται ότι η εξουσία εκτίμησης που διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές, όσον αφορά το ζήτημα του προσδιορισμού του σημείου της δέουσας ισορροπίας μεταξύ της ελευθερίας έκφρασης και των προαναφερθέντων στόχων ποικίλλει, για κάθε ένα από τους σκοπούς που δικαιολογούν τον περιορισμό του δικαιώματος και σύμφωνα με τη φύση των εμπλεκόμενων δραστηριοτήτων. Όταν η άσκηση της ελευθερίας δεν συμβάλλει σε ένα διάλογο γενικού ενδιαφέροντος, επιπλέον δε εντάσσεται σε πλαίσιο όπου τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτίμησης, ο έλεγχος περιορίζεται σε εξέταση του εύλογου και αναλογικού χαρακτήρα της παρέμβασης. Αυτό συμβαίνει και στην περίπτωση της εμπορικής χρήσης της ελευθερίας έκφρασης, ιδίως σε τομέα τόσο περίπλοκο και εμφανίζοντα τόσες διακυμάνσεις όπως είναι η διαφήμιση.

Αν οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης πληροφορίες που αναρτήθηκαν από τον F. Damgaard στο διαδίκτυο πρέπει να χαρακτηρισθούν ως «διαφήμιση» κατά την έννοια της οδηγίας 2001/83, η καταδίκη του μπορεί να θεωρηθεί εύλογη και ανάλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό, δηλαδή την προστασία της δημόσιας υγείας.

Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 86 της οδηγίας 2001/83 έχει την έννοια ότι η διάδοση από τρίτον πληροφοριών σχετικών με φάρμακο, ιδίως όσον αφορά τις θεραπευτικές ή προληπτικές ιδιότητές του, μπορεί να θεωρηθεί ως διαφήμιση υπό την έννοια του άρθρου αυτού ακόμη και αν ο τρίτος ενεργεί εξ ιδίας πρωτοβουλίας και τελείως ανεξάρτητα, νομικώς ή πραγματικώς, από τον παρασκευαστή ή τον πωλητή του φαρμάκου αυτού. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να καθορίσει αν η διάδοση

αυτή αποτελεί μορφή παροχής πληροφοριών για προσέλιψη πελατείας, πρόβλεψης ή προτροπής που αποσκοπεί στην προώθηση της χορήγησης συνταγών, της προμήθειας, της πώλησης ή της καταναλώσεως φαρμάκων.

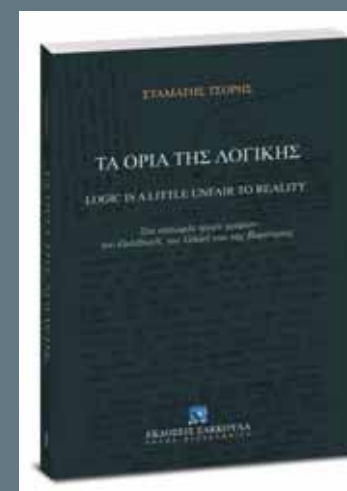
Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 86 της οδηγίας 2001/83/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση, όπως έχει τροποποιηθεί από την οδηγία 2004/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, έχει την έννοια ότι η διάδοση από τρίτον πληροφοριών σχετικών με φάρμακο, ιδίως όσον αφορά τις θεραπευτικές ή προληπτικές ιδιότητές του, μπορεί να θεωρηθεί ως διαφήμιση υπό την έννοια του άρθρου αυτού ακόμη και αν ο τρίτος ενεργεί εξ ιδίας πρωτοβουλίας και τελείως ανεξάρτητα, νομικώς ή πραγματικώς, από τον παρασκευαστή ή τον πωλητή του φαρμάκου αυτού. Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να καθορίσει αν η διάδοση αυτή αποτελεί μορφή παροχής πληροφοριών για προσέλιψη πελατείας, πρόβλεψης ή προτροπής που αποσκοπεί στην προώθηση της χορήγησης συνταγών, της προμήθειας, της πώλησης ή της καταναλώσεως φαρμάκων.

Τα όρια της λογικής

Logic is a little unfair to reality
Στο κατώφλι τριών γρίφων: του Goldbach, του Gödel και της Βαρύτητας

Σταμάτης Τσόρης

ISBN: 978-960-445-463-1, © 2009,
Σελ.: 498, Τιμή: 35,00 €